

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

2. Episcoporum. Etiam in exemptos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

pe quoad personas ipsorum; nam in subditos horum Suffraganeorum Archiepiscopi habent quidem jurisdictionem (sive ordinariam vocaveris, sive extraordinariam) sed immediate eam exercere prohibentur extra casus jure permisos. *can. 7. caus. 9. q. 3. c. 11. cit. c. 1. eod. c. 6. de Ref.* In actuali autem visitatione exercere possunt non solum jurisdictionem pro foro interno. *c. fin. cit.* sed etiam pro foro externo, sed cum restrictione ad notorios criminosos. *c. 1. de penis in 6. item inquirere in vitam ac mores ministrantium Ecclesiis. c. 1. de Cens. in 6. §. 1. sed sine coactione, & exactione juramenti. 2. quando ad ipsos appellant subditi à suis Episcopis vel Vicariis. c. 3. de appellat. in 6. sive de appellat. in causa criminali sive civili, spirituali vel temporal. 3. Quando Suffraganei sunt negligentes in collatione beneficiorum. c. 3. de Instit. c. 3. de suppl. negl. An vero in casu, quo Suffraganeus est negligens in administranda iustitia suis subditis, vel in officio Pastoralis, suppleat Archiepiscopus, vide dicta tit. 10. n. 6. 4. Possunt Archiepiscopi, per dioeceses suorum Suffraganeorum iter agentes, curare sibi præferri crucem ubique, etiam in locis exemptis, celebrare in Pontificalibus, populo benedicere &c. *Clem. 2. de privil. 5. concedere Indulgentias. c. 15. de Penis.* cum limitatione tamen, *c. 14. eod. præscripta, & infra n. 17. afferenda.**

§. 2.

De Potestate Episcopi, etiam in Exemptos.

Sciendum 1. Episcopi nomine intelligi Prælatum Ecclesiasticum, in aliqua dioecesi summum, qui cum ordinaria jurisdictione præest Clero & populo, imò Principibus & Regibus quoad curam animarum & disciplinam Ecclesiasticam, speciali characteris Ordinis insignitus. *c. 10. h. t. c. 7. eod. in 6. c. 4. de Majorit.* Ejus nomen derivatum est à Græco, idemque significat, ac *Superintendens*, vel *Speculator*. In Ecclesia nascente Episcopi subinde confundebantur cum Presbyteris quoad vocem, quamquam semper unus ex presbyteris præfuerit reliquis, quem successu temporis vocare cœperunt Episcopum, jus autem Commune crebro appellat *Ordinarium loci*, seu certi districtus, quem *diocesim* nominant. Officium illius est partiales Ecclesias regere. *Act. 20. & Universalem Pastorem, summum Pontificem, juvare juxta mensuram potestatis ab eo concessæ; nam Episcopi vocati sunt in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. can. 12. caus. 2. q. 6.* Item Dioecesanos instruere in rebus fidei, verbo Divino pascere, Sacramenta, præsertim Pœnitentiæ, administrare vel per se, vel alios idoneos. &c. *c. 15. h. t. Trid. S. 5. c. 2. de Ref.*

14. Sc. 2. Potestatem Episcopi esse duplicem, Ordinis & Jurisdictionis. Potestas Ordinis est,

quam habet ratione Characteris & Ordinis Episcopalis, videlicet ad consecrandum a d. c. conferenda Ordinis & Confirmationis Sacramenta &c. *Potestas Jurisdictionis*, quam habet ut Judex Ordinarius & Pastor Ecclesiæ, scilicet ad ferendas leges, ad cognoscendas & de cidentas lites, ad ferendas censuras, ad puniendos malefactores, ad dispensandum, ad conferenda beneficia &c. Priorem obtinet per *Consecrationem*, at posteriorem per *Confirmationem*. *Ex c. 16. c. 18. h. t.* Interpretes cum gloss. potestatem Episcopi dividunt in eam, quam vocant *legem Jurisdictionis*, & in eam, quam dicunt *legem Dioecesanam*. Ad legem Jurisdictionis referunt omnia, quæ ex parte Episcopi consistunt in dando & faciendo, sive sint actus Ordinis sive Jurisdictionis, ut conferre Ordines, consecrare templa, ferre sententias &c. A legem Dioecesanam vero, quæ ex parte Episcopi consistunt in recipiendo, ut est Cathedralicum, subsidium Charitativum, portio Canonica, & similia, quæ Episcopus à subditis exigere potest. Atque hac duplici lege putant comprehendere omnem potestatem & jura Episcopi. Disquirendum nunc, quid Episcopus possit vi *Legis Jurisdictionalis*; quid vi *Legis Dioecesanæ*; quid in *Exemptis Regularibus*, qui ejus Ordinariæ jurisdictioni non subiant ex privilegio; prius tamen, an Episcopis sua potestas Jurisdictionis conveniat jure Divino immediate, vel tantum mediate, mediante Romano Pontifice.

Dico 1. Potestas Jurisdictionis Episcopalis, quamvis immediate à Christo instituta sit in se ac in thesi, tamen quatenus est in hoc vel illo homine, ad hos vel illos subditos, immediate descendit à summo Pontifice, dioeceses erigente, & Episcopos constituente, vel per se vel per suos subordinatos. Theologi & Canonistæ communiter contra Petrum Sotum, Castro, Victoria, Gonz. ad c. 1. de off. Jud. Ord. n. 6. Prob. 1. ex *can. 12. cit. can. 18. caus. 24. q. 1. can. 1. d. 22. ibi: omnes Episcopatum Cathedras, vel Ecclesiarum cujuslibet ordinis Dignitates instituit Romana Ecclesia.* Prob. 2. maxime à posteriori: Constat, Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, potestatem Jurisdictionis sapius fuisse ademptam per suspensionem, excommunicationem, degradationem, depositionem &c. & adhuc quandoque auferri à Pontifice Romano: sed potestas immediate descendens à Christo non est auferibilis per Pontificem, ut patet in potestate Ordinis Episcopalis; ergo. Oppones 1. Sicut Pontifex Romanus succedit Petro in Cathedra Romana & potestate suprema, ita Episcopi succedunt reliquis Apostolis in aliis Cathedralibus inferioribus, & in potestate subordinata: sed Romanus Pontifex propter hanc successionem nescitur habere suam potestatem immediate à Christo: ergo & reliqui Episcopi. 2. Potestas Ordinis Episcopalis juxta omnes est immediate à Deo, etiam si DEUS nullum immediate ordinet: ergo etiam potestas Jurisdictionis Episcopalis est immediate à Deo, etiam si DEUS non immediate constituat Episcopos, sed per Papam. 12. ad 1. Episcopi succedunt

dant reliquis Apostolis, sed sic, ut potestas Jurisdictionis non immediatè ipsis communicetur à Christo, sicut Apostolis fuit immediatè à Christo communicata. Jo. 20. sed immediatè à Pontifice, & sic mediatè tantum à Christo. Quòd ipsis immediatè communicetur à Pontifice, probant adducta argumenta. Pontifex suam potestatem Universalem in totam Ecclesiam non accipit immediatè à Christo præcisè propter successionem in Cathedra Petri, sed quia nulli hominum, à quo communicari posset Romano Pontifici, D. Petri successor, promissa & data est potestas universalis à Christo: igitur homines eligendo Pontificem tantum designant personam, cui postea ipse Christus confert supremam & universalem potestatem. Adde, quòd aliqui cum Turrecrem. doceant, etiam reliquos Apostolos, quibus dicuntur succedere Episcopi, suam potestatem Jurisdictionis non accepisse immediatè à Christo, sed à Petro. Ad 2. N. Conf. & paritatem; nam potestas Ordinis confertur ab ordinante tanquam Ministro Christi, potestas autem Jurisdictionis à Pontifice tanquam Vicario Christi: quod autem quis facit per Ministrum, censetur facere per se ipsum, quia Ministro utitur velut *instrumento*, per quod operatur: quod fieri non censetur in operante per Vicarium, ut patet in Physicis: sic artifex immediatè censetur producere artefactum, licet utatur instrumento, non tamen, si utatur substituto, & alium sibi substituatur tanquam Vicarium.

15 Dico 2. Episcopus vi legis Jurisdictionalis generaliter potest omnia in sua diocesi, quæ Pontifex per totam Ecclesiam, exceptis tamen his, quæ Pontifex sibi reservat specialiter, & quæ sunt Juris Communis. Sumitur ex communi DD. brocardico, item ex c. 1. §. fin. de Off. Archiepiscopis. ex c. 16. h. t. §. c. Limitavi 1. exceptis iis, quæ Pontifex sibi specialiter reservat, quænam autem sint illa, proditur in Titulis particularibus, item à Barbof. de Off. §. Potest. Episc. & ab aliis. Limitavi 2. §. quæ sunt Juris Communis, cui subsunt omnes Episcopi; lex enim Superioris per inferiorem tolli non potest. Clem. 2. pr. de Elect. Hoc autem procedit regulariter & per se; nam per accidens vel ex consuetudine, vel per episcopiam & tacitum Papæ consensum, etiam in Jure Communi aliquid quandoque possunt Episcopi, & multò magis, si ipsum Jus vel tacitè vel expressè id ipsis concedit. Sic ex consuetudine dispensant in lege jejunii & festorum. Per Episcopiam, quando ex una parte est urgens dispensandi necessitas. v. g. periculum animarum, scandalum &c. quod motum non patitur; ex altera verò difficilis ad Papam recursus, vel notoria supplicantis paupertas subest; uti subinde contingit in Matrimoniis cum occulto impedimento dirimente bona fide contractis, cum separatio sine scandalo fieri nequeat, & apud non separatòs periculum incontinentiæ sit. Item quando dubium est, num opus sit dispensatione Papali; tunc enim vel dispensare, vel saltem declarare, quòd casus non sit Papalis, permittitur Episcopis. Tacitè concedit ipsum Jus, quando impersonaliter dicit v. g.

dispensetur: dispensari possit: dispensativè fieri poterit &c. cum enim per se clarum sit, Pontificem in Jure suo dispensare posse, per hujusmodi verba, ne nihil operentur, censetur concessa potestas dispensandi Episcopis. Expresse autem, quando disertis verbis permittit Jus Commune: Sic Trid. S. 24. c. 6. de Ref. potestatem dat Episcopis generalem dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto (juxta metiam defectu occulto. ad tit. 17. n. 8.) provenientibus; modò non proveniant ex homicidio voluntario, aut aliis delictis ad forum contentiosum deductis. Iisdem dat similem potestatem absolventi à suspensionibus, imò ab omnibus casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, per se vel per Vicarium, sed tantum pro foro conscientie; quin & à crimine hæresis, sed per se ipsos, non per Vicarium. At in Germania videtur mihi Episcopis tacitè concessum esse absolvere ab hæresi etiam notoria, & per Vicarios, propter nimiam frequentiam hujus criminis (quæ ex casu Papali potest facere Episcopalem) vel propter difficilem aditum Romanam, vel ex consuetudine.

Quæres, quænam in specie possit Episcopus? 1. sequentia: instituere & destituere Clericos Beneficiarios: delinquentes punire, etiam censuris Ecclesiasticis (hodie tamen non amplius permittitur excommunicare ullo casu Imperatores & Reges. Laym. de Sacram. Penit. c. 10. n. 3.) cognoscere & decidere omnes causas, etiam laicorum, ad forum Ecclesiasticum pertinentes: absolvere poenitentes, & poenitentias tam externas propter delicta publica, quam Sacramentales in tribunali poenitentiae imponere: Sacramenta Ordinis & Confirmationis conferre. Et hæc specificantur c. 15. h. t. latam à se sententiam exequi, invocato etiam, si opus sit, brachio seculari. c. 14. eod. quod commo- dare si indebitè recusent Sæculares, eos per censuras compellendi jus habet. 3. turbantes suam jurisdictionem excommunicare etiam sine monitione prævia, si faciat in continenti. c. 6. de Sent. Excom. in 6. 4. absolvere à censuris non reservatis Papæ, imò ab omnibus, quæ non sunt latæ sententiæ, sed tantum ferendæ. 5. concedere indulgentias, etiam pro Exemptis, nempe unius anni in Dedicatione Ecclesiæ, & 40. dierum in ejus Anniversario. c. 14. de penit. §. remiss. 6. visitare diocesim, scilicet omnes Ecclesias, beneficia curata & non curata, secularia & regularia, imò etiam Monasteriis exemptis unita, modò populus non sit exemptus quoad spiritualia; itè Monasteria non exempta, hospitalia, collegia, confraternitates laicorum, & omnia loca pia, modò non sint sub immediata protectione vel potestate Regum, aut Principum; jura Imperii habentium, & Superiorem non recognoscentium. Trid. S. 22. c. 8. §. S. 24. c. 3. de Ref. ubi etiam jubentur Episcopi per se vel per Vicarios visitationem totius diocesis instruere singulis annis, vel saltem, si diocesis sit nimis ampla, eam ita ordinent, ut singulis bienniis absolvant, & totam diocesim visitent. Neque Episcopus diocesim visitans potest

potest recusari ut suspectus; nec ab ejus Decretis vitulibus datur appellatio quoad effectum suspensivum, si ea fecit sine processu. 7. prædicare Verbum Divinum vel per se vel per alios. *cap. 1. Trid. S. 5. c. 2. §. S. 24. c. 4. de Ref.* ubi datur ipsi potestas deputandi omnes Concionatores per totam diocesim, nisi hoc jus per consuetudinem immemorabilem alii acquisierint, ut *Trid. cit. limitat subijuncta declarat. Cardin.* Unde saluntur Mendicantes, qui ab aliquo Episcopo obtinent potestatem prædicandi Verbum Divinum in Cathedrali vel aliis Ecclesiis, putantes, eam dari in perpetuum, ut revocari nequeat.

18. Dico 3. Episcopus vi legis Diocesanae ab Ecclesiis & Clericis sibi subiectis exigere potest 1. Synodaticum, à Synodo dictum, quam *Trid. S. 24. c. 2. de Ref.* celebrari vult singulis annis; in hac autem Synodo à qualibet Ecclesia suae diocesis jus exigendi Synodaticum habet. 2. Cathedralicum, à Cathedra appellatum, quia illud tenentur Ecclesiae per diocesim solvere in reverentiam Cathedrae, seu Dignitatis Episcopalis. Sed tam Synodaticum, quam Cathedralicum, non debet excedere duos solidos annuatim, seu duos aureos. 3. Quartam Decimationum ab Ecclesiis Parochialibus, quia ad istas spectare solent decimæ. 4. Quartam Mortuorum, seu quartam partem legatorum in genere relictorum & oblationum funeralium, quas Ecclesiae vel alia loca pia percipiunt. Alio nomine vocatur *Portio Canonica*. 5. Subsidium Charitativum, seu moderatum auxilium, quod quamvis ab initio cum charitate postulandum sit, quando aedificationis & manifesta causa, compellere tamen ad illud potest Beneficiarios & Pensionem habentes, item Ecclesias, pro ratione facultatum, quas habent. Causa autem exigendi posset esse vel solutio debitorum, quæ citra culpam Episcopi contrahunt, v. g. in consecratione Ecclesiarum, in fabricam &c. vel magnæ expensæ in Ecclesiarum negotiis factæ vel faciendæ, v. g. pro conservatione jurium Ecclesiarum, pro itinere ad Concilium Provinciale, vel ad Imperatorem, vel ad Papam, in bonum Ecclesiarum. 6. Procuraciones in visitationibus, seu moderata victualia unius diei solvenda ab Ecclesiis, quas actualiter visitat illa die; nihil tamen exigere potest in vestes, famulos, equos. *Textus & DD. in c. 16. cit. Trid. S. 24. c. 3. de Ref.* Quamquam ferè omnes istæ exactiones in desuetudine abierint hodie, excepto Cathedralico, subsidio Charitativo, & Procuracionibus Visitationum; quia Episcopis aliunde per fundaciones sufficienter provisum est de sustentatione congrua. 7. Huc revocant multi convocationem ad Synodum diocesanam; in quantum est convocatio; nam in quantum Episcopus ibi agit personam Iudicis aliquid statutis cum cæteris, clarè ad legem Jurisdictionalem pertinet. Dixi in assertionem, à Clericis, intellige Sæcularibus; Regulares enim & Monasteria, etiam alias non exempta, à lege tamen diocesana eximuntur. *can. 1. q. 1. §. can. 8. q. 3. cons. 10.* Exceptis tamen Procuracionibus, dum visitantur, item obligatione compa-

Libri R. P. Pichler

rendi in Synodo diocesana. Præterea legi diocesanae subijciuntur Regularium capellæ & parochiæ sæculares, unitæ Monasteriis, etiam exemptis, modo ipsæ non sint exemptæ, & antequam unitæ fuerint Monasteriis exemptis, ad legem diocesanam fuerint adstrictæ. per *Clem. 1. de Cons.*

Dico 4. Episcopus jure extraordinario & delegato in multis casibus jurisdictionem obtinet in Regulares, alias à jurisdictione per generale privilegium exemptos. Constat ex *Trid. S. 4. c. 5. 6. 7. 21. 22. 23. 24. de Reform.* ac præcipuè *S. 25. de Regularibus*, ubi Sancta Synodus in variis casibus dat Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis potestatem procedendi contra exemptos. In specie ipsi subijciunt exemptos. 1. quoad editionem librorum sine approbatione Ordinarii. 2. quoad Lectionem Scripturæ Imperandam. 3. quoad visitationem & correctionem Regularium, extra Monasterium vel Conventualem residentiam habitantium; quoad causas mercedum & miserabilium personarum; ad has enim solvendas cogi possunt ab Episcopo extra Monasterium (non intra illud) degentes. 4. quoad promulgationem Indulgentiarum à Papa promulgatarum non sine consensu Ordinarii faciendam. Item quoad licentiam petendam, si in alienis, benedictionem verò, si in propriis Ecclesiis concionari velint præsentem Episcopo Regulares, etiam exempti. 5. quoad prædicationem Verbi Divini, ad quam eos cogere potest in Ecclesiis curatis, si quas obtinent: quo casu visitare etiam, & in munere pastoralis negligentes punire potest. 6. quoad reparationem Ecclesiarum, etiam Parochialium, vel Juris Patronatus, quas, si reparari nequeant, unire potest alteri viciniore. 7. quoad celebrationem Missæ, quam si non debitis horis, vel in privatis domibus, vel extra Ecclesiam (dempto privilegio Apostolico) celebrent, etiam censuris contra illos procedere valet. 8. quoad Ordinationem, & prævium examen Ordinandorum, nisi speciale habeant privilegium. 9. quoad approbationem in ordine ad confessiones Sæcularium audiendas. 10. quoad decisionem causarum Matrimonialium inter illos ortarum, qui Monasteriis exemptis subiecti sunt. 11. quoad erectionem novorum Monasteriorum, ad quam requiritur consensus Episcopi. 12. quoad publicandas in suis Ecclesiis censuras, quas tulit & publicari petit Episcopus. 13. quoad observationem festorum diocesis. 14. quoad vocationem ad Processiones publicas, nisi specialiter sint privilegiati: quoad decisionem controversiarum in iis, vel in deductione funerum ortis. 15. quoad renuntiationem bonorum à Novitiis cum licentia Ordinarii faciendam ultimo bimestriante Professionem actualiter secuturam, & quoad restitutionem omnium bonorum, si à Novitiatu discedant. 16. quoad Religiosos extra Monasteria versantes in studiorum Universitatibus. 17. quoad illos, qui sine licentia Superioris à Conventu recedunt, etiam si b prætextu accedendi ad Superiores suos. 18. quoad clausuram Monialium, & quoad guber-

nationem earundem in Spiritualibus, si sint immediate subjectæ Sedi Apostolicæ. 19. quoad elemosinas nimis importunè exigi solitas. 20. quoad punitionem notoriè & cum scandalo delinquentium extra Monasteriū; tunc enim potest Episcopus urgere Superiorem, ut intra præfixum à se tempus severè tales puniat &c. ipse tamen punire nequit, vel etiam capere, nisi post enotrine crimen fugam adornent. Hos casus expressit Tridentinum.

Speciato autem jure antiquiori Episcopis subiunguntur Exempli in sequentibus. 1. in causa hæresis, & criminum ad S. Inquisitionis tribunal pertinentium, ubi hoc tribunal non est introductum (ut in Germania) c. 9. *fin. de heret.* 2. in executione ultimarum voluntatum, exemptis commissa *Clem. un. de Testam.* 3. quoad excommunicationem in eos ferendam, qui Sacramentum Extreme Unctionis, vel Eucharistiæ, sine extrema necessitate administrant Parochianis absque licentia Parochi vel Matrimonia solemnizant. *Clem. 1. de Privil.* 4. quoad Confessarios Monialium, & administratores bonorum earundem item quoad electionem Abbatissæ vel Præpositæ, cui per se vel per alium præesse potest cum Superioribus Regularibus. Bulla Greg. XV. quæ incipit, *Inscrutabili*. 1623. edita. 5. in petitione Chrismatismatis, consecratione Ecclesiarum, & in omnibus, quæ sunt Ordinis Episcopalis. c. 19. *de Præscr.* 6. quoad denunciationem excommunicationis, si sint notoriè excommunicati, in ordine ad eos vitandos. per *Clem. cit.* 7. in defectu administrationis iustitiæ datur recursus ad Episcopum. Hòs & plures alios casus vide apud Barbos qui allegat. 105. à n. 14. refert quinquaginta duos, & apud Chokier, qui de *Jurisdic. Ordinari. in Exemptis*. p. 2. q. 45. recenset omnino centum & edecim.

§. 3.

De Potestate Prælatorum, Episcopis inferiorum, præsertim Regularium. Ubi etiam de Proto-Notariis & Parochis.

20 Sciendum, Proto-Notarios Apostolicos (quasi primos Notarios) hodie in duplici classe constitui: aliqui dicuntur *Participantes*, qui scilicet Romæ in Curia officium obtinent cum Dignitate, erantque olim numerò septem per septem Urbis Romanæ partes divisi, ut perquirent, conscriberentque SS. Martyrum gesta; hodie, autem à Sixto V. in Bulla *Romanus Pontifex*. & Bull. *Laudabilis*. ad numerum duodecim ampliat variâ privilegia consecuti sunt, eorumque officium consistit in annotandis iis, quæ in publicis Consistoriis geruntur: & in consiciendis, cum rogantur, authenticis instrumentis, ac expediendis Bullis. Dufresne in *glossario v. Notarius*; quamvis in dispositionibus & Bullis Pontificiis non subscribant nomen Proto-Notarii, sed *Notarii* tantum. Barb. *J. E. U. l. i. c. 13*. Alii autem sunt & vocantur *non-Participantes*, seu *Titulares*, vel *Honorarii*, qui nullum speciale officium obtinent in Curia Romana, nec Dignitatem habent, nisi eatenus, ut ipsis causæ Papales delegari possint. Ampliori hi gaudet no-

mine, quàm privilegiis, & vix non videntur numerò. Participantes in sola Curia Romana præcedunt Abbates, ceteri autem nullibi. Per Abbates veniunt Prælati inferiores Episcopos; & alii sunt *Seculares*, alii *Regulares*. Ad Regulares reducuntur varii variarum Religionum Præpositi, nempe *Generales*, *Provinciales*, *Locales*, prout nimirum vel toti Ordini Religioso, vel integræ provincie, vel alicui loco particulari præfunt. Post hos veniunt *Parochi*, seu (ut etiam appellantur) *Plebani*, *Curiones*. Proprii *Sacerdotes*, qui & ipsi jurisdictionem aliquam Ordinariam & curam animarum exercent in particularibus locis tanquam Rectores immediati, quibus etiam æquiparantur *Vicarii perpetui* in spiritualibus. De Archidiaconis, Archipresbyteris & Decanis, Vicario Generali, quibus etiam competit jurisdictio Ordinaria, jam actum est suis locis, de Capitulo autem Cathedrali Sede vacante agitur *tit. 9. lib. 3*. De Capitulis verò Ecclesiarum Collegiatarum, uti & Regularium non-exemptarum, cum ad illa non transeat jurisdictio Ordinaria, Sede vacante, sed devolvatur ad Episcopum, nihil occurrit explanandum.

Dico 1. Prælati Regulares in suos subditos, Religiosos non solum habeant potestatem dominativam, sed etiam jurisdictionem Ecclesiasticam Ordinariam quasi Episcopalem in foro tam externo quàm interno. Sumitur ex c. 2. *de Sent. Excom.* & communi DD. quia Prælati Regulares respectu suorum sunt loco Episcopi, eosque sibi devinctos habent voti obedientie. Dixi 1. *Prælati Regulares*, etiam non-exempti à jurisdictione Episcopali. 2. *in subditos Religiosos*, quibus accensentur etiam Novitii ex privilegiis à Sixto IV. Clemente IV. & Paulo V. concessis. In subditos autem *Seculares* non se extendit potestas dominativa; imò nec jurisdictio Ecclesiastica, nisi tales Prælati habeant etiam territorium aliquod, quasi parvulam dioccesim, à jurisdictione Episcopali exemptum etiam quoad populum, uti habere perhibetur Abbas Princeps ad S. Gallum in Helvetia. 3. *potestatem dominativam*, quæ est jus quoddam Prælati ratione voti obedientie & traditionis sui in Religionem radicaliter ortum, ad imperandum Religiosis ea, quæ sunt conformia Instituto Regulari, & ad utendum illorum operibus, prout ad observantiam & disciplinam Regularem convenire judicaverint Prælati. Vocatur hæc potestas etiam *Oeconomica*, quia vi hujus administrare & defendere debent Prælati bona Monasterii; item *Domestica*, quia similis est illi potestati, quam pater habet in filium. Differt autem à potestate jurisdictionis, quia spiritualis non est, nec publica, sed privata, & solum se extendens ad moderatam coercitionem; quamvis quandoque possit utraque concurrere, dominativa nimirum si Superior præcipiat in virtute obedientie, & simul jurisdictionalis, si simul præcipiat sub pœna censuræ. 4. *jurisdictionem Ecclesiasticam Ordinariam*, quam proinde delegare possunt aliis, ut ceteri Judices Ordinarii. 5. *in foro externo*, scilicet in ordine ad corrigendum;